

OPPILAS- JA OPISKELUHUOLLON SUUNNITELMA

SISÄLTÖ

1 OPPILASHUOLLON TAVOITTEET JA KOKONAISTARVE	4
1.1 Tavoitteet ja toimintaperiaatteet	4
1.2 Kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut	5
2 YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO	6
2.1 Oppilashuoltoryhmät	6
2.2 Koulun ja lastensuojelun yhteistyö	7
2.3 Oppilaan vaikuttamismahdollisuudet koulu yhteisössä	7
2.3.1 Oppilaskuntatoiminta.....	8
2.3.2 Tukioppilastoiminta perusopetuksessa.....	9
2.3.3 Tutor-toiminta Vetelin lukiossa	9
2.4 Poissaolot	10
2.4.1 Perusopetus	10
2.4.2 Lukio	10
2.5 Kouluruokailu	11
2.6 Koulukuljetukset.....	11
2.7 Aamu- ja iltapäivätoiminta	12
2.8 Nivelvaiheyhteistyö	12
2.9 Ohjaus perusopetuksessa	15
2.10 Järjestyssäännöt	15
2.11 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	16
2.12 Oppilaan suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	16
2.13 Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa	18

3 YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO	20
3.1 Monialainen asiantuntijaryhmä	20
3.2 Oppilashuoltokertomusten laatiminen	21
3.3 Oppilashuoltorekisterin salassapito- ja kirjaamiskäytänteet	23
3.4 Tiedonsaanti.....	23
4 OPPILASHUOLLON TOIMIJA JA YHTEISTYÖTAHOT	24
4.1 Luokanopettaja/luokanohjaaja	24
4.2 Ryhmänohjaaja lukiossa	24
4.3 Aineenopettaja.....	25
4.4 Erityisopettaja	25
4.5 Opinto-ohjaaja	25
4.6 Rehtori.....	26
4.7 Koulunkäynninohjaaja	26
4.8 Kuraattori	26
4.9 Kouluterveydenhoitaja	27
4.10 Koululääkäri.....	28
4.11 Hammashoito.....	29
4.12 Fysioterapia	29
4.13 Toimintaterapia	29
4.14 Perheneuvola	30
4.15 K-PKS:n lastenpsykiatrian poliklinikka ja osasto.....	31
4.16 K-PKS:n nuorisopoliklinikka ja -osasto	31
4.17 Kehityspoliklinikka.....	32
4.18 Sairaalakoulu	32

4.19 Koulupoliisi	33
4.20 Nuorisopalvelut	33
4.21 Seurakunnat	34
5 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA.....	35
5.1 Kodin ja koulun yhteistyö	35
5.1.1 Yhteistyö perusopetuksessa.....	35
5.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö lukiossa	36
5.2 Huoltajille tiedottaminen	37
6 OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN SEURAAMINEN JA ARVIOINTI.....	38

LIITTEET

1	Oppilas- ja opiskeluhuollon moninaiset työryhmät.....	39
2	Kirjallinen suostumus oppilashuoltoasian käsittelemiseksi.....	40
3	Oppilaan koulupolku.....	41

1 OPPILASHUOLLON TAVOITTEET JA KOKONAISTARVE

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä.

1.1 Tavoitteet ja toimintaperiaatteet

Oppilashuollon tavoitteena on

- edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- edistää oppilaiden osallisuutta
- ehkäistä ongelmien syntyä korjaavan työn sijaan
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyötä
- mahdollistaa varhainen, matalan kynnyksen tuki tarvitseville
- tukea yksilöä yhteisöä kehittämällä
- tukea opettajan työtä.

Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana **yhteisöllisenä oppilashuoltona**. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus **yksilökohtaiseen oppilashuoltoon**. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Vetelin kunnan oppilas- ja opiskelijahuollon monialaiset työryhmät löytyvät tiivistetysti liitteestä 1.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.(OHL 8§) Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut (OHL 3§). Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa (OHL 15§).

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus (OHL 9§). Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.(OHL 3§) Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

1.2 Kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Vetelin kunnan perusopetuksessa on noin 360 ja lukiossa noin 70 oppilasta. Heille tarjotaan psykologin, kuraattorin ja kouluterveydenhuollon palveluja. Perhe- ja sosiaalikeskus Pajalassa on saatavana psykologipalveluja Kaustisen, Vetelin, Halsuan ja Perhon kuntien oppilaille. Perheneuvolapsykologin puuttuessa palvelu hoidetaan ostopalveluna. Tällöin psykologi keskittyy tekemään koulunkäyntiin liittyviä psykologisia tutkimuksia peruskoululaisille. Psykososiaalisen yksikön psykologi palvelee alueemme nuoria opiskelijoita. Kouluterveydenhoitaja ja kuraattori vastaavat kaikista perusopetuksen ja lukion oppilaista. Kouluterveydenhoitajan ja kuraattorin palvelut ovat käytettävissä jokaisena koulupäivänä, jolloin oppilaalla on mahdollisuus välittömään yhteydenottoon.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tehdään lukuvuosittain koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä. Arviossa otetaan huomioon oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään lasten ja nuorten kouluterveyskyselyn tuloksia sekä alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Lisäksi huomioidaan kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, kunnan erityispiirteet, erilaisten kunnassa tehtyjen kyselyjen/kartoitusten tulokset ja tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto.

2 YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan kokonaisuutena yhteisöllisen oppilashuollon järjestäminen ja sen toimintatavat koulu yhteisön ja –ympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

2.1 Oppilashuoltoryhmät

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen sekä huoltajien, oppilaan ja tarvittaessa myös muiden toimijoiden kanssa. Opetuksen järjestäjä asettaa **oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmän** sekä **koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät**. Yksittäisen oppilaan asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa **asiantuntijaryhmässä** (kts. luku 3.1).

Oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmä muodostuu Kaustisen seutukunnan kunnista ja se vastaa oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Keskeinen tehtävä on koulu yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen. Alakoulujen yhteiseen oppilashuoltoryhmään kuuluvat alakoulujen yhteinen johtaja, apulaisjohtajat, erityisopettajat, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, kaksi oppilasedustajaa 5. ja 6. luokilta ja huoltajien edustaja joka koululta. Lisäksi oppilaiden mielipiteitä kartoitetaan esim. kyselyjen avulla. Yläkoulun ja lukion yhteiseen oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, kuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä oppilaiden ja huoltajien edustajat yläkoulusta ja lukiosta. Ryhmät kokoontuvat kaksi tai kolme kertaa vuodessa. Kokoonkutsujana toimii kuraattori. Tarvittaessa oppilashuollon henkilöstö voi pienemmällä kokoonpanolla kokoontua arvioimaan oppilaitoskohtaisia asioita.

Oppilashuoltoryhmä

- tekee kokonaistarvekartoituksen ja määrittelee käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut
- suunnittelee toimenpiteet yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi ja tukitoimien järjestämiseksi
- ohjaa yhteistyön järjestämisen kodin ja koulun ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
- järjestää oppilashuollon toteutuksen seurannan

- hyödynnetään lasten ja nuorten kouluterveyskyselyn tuloksia
- huomioi Vetelin kunnan hyvinvointisuunnitelman
<http://kokwww.kokkola.fi/kokkola/DynJulk/kokous/20154713-5-2.PDF>

Oppilashuoltoryhmän toiminta pohjaa ”vuosikelloon”. Syyslukukauden alussa oppilashuoltoryhmä suunnittelee lukuvuoden kehittämiskohteita. Suunnitellut toimenpiteet kirjataan ryhmän toimintasuunnitelmaan. Keväällä pohditaan tulevan vuoden kehittämiskohteita seuranta- ja kyselytietojen pohjalta.

2.2 Koulun ja lastensuojelun yhteistyö

Lastensuojelulaki (LSL 25§) velvoittaa viipymättä ilmoittamaan huolesta, jos mm. sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen tai nuorisotoimen palveluksessa tai luottamustoimessa olevat henkilöt ovat virkaa tai tointa hoitaessaan tai tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon tai huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelutarpeen selvittämistä. Ilmoitusvelvollisuus ohittaa kaikki virkamiehiä muutoin sitovat salassapitosäännökset.

Ilmoituksen tekijä voi pyytää lastensuojelun tarpeen selvitystä tai tehdä suoraan lastensuojeluilmoituksen. Suositeltavaa on, että selvityspyyntö ja lastensuojeluilmoitus tehdään siten, että sekä vanhemmat että oppilas ovat tietoisia asiasta.

Laki kokonaisuudessaan löytyy sivuilta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

Jokaisella koulun aikuisella on lastensuojelulain perusteella velvollisuus ilmoittaa lasta koskevasta huolestaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle !

2.3 Oppilaan vaikuttamismahdollisuudet koulu yhteisössä

Koulun toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Oppilaan osallistaminen koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee oppilaan oppimismotivaatiota ja uteliaisuutta sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan tarjoamalla kiinnostavia haasteita ja ongelmia.

Oppilaita kuullaan ennen opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä järjestyssääntöjen vahvistamista ja ennen muita oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä tehtäessä. Oppilaat saavat näin mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulunsa toimintaan liittyvistä, heitä yhteisesti koskevista asioista.

Kaikissa Vetelin kouluissa on omat oppilaskuntansa. Oppilaskunnat ja tukioppilastoiminta antavat oppilaille mahdollisuuden osallistua koulun kehittämiseen. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa kouluyhteisön kehittämiseen myös valtakunnallisen kouluterveyskyselyn kautta. Kysely tehdään säännöllisesti kahden vuoden välein. Siihen vastaavat yläkoulun 8. ja 9.-vuosiluokan oppilaat.

2.3.1 Oppilaskuntatoiminta

Perusopetus

Oppilaskuntaan kuuluvat kaikki koulun oppilaat. Oppilaskuntatoiminnan tehtävänä on ohjata oppilaat keskinäiseen yhteistyöhön, pyrkiä parantamaan oppilaiden asemaa koulussa ja edistää oppilaiden harrastustoimintaa sekä vastuuta yhteisten asioiden hoidosta. Oppilaskunta valitsee keskuudestaan hallituksen, joka edustaa koko oppilaskuntaa.

Oppilaskunnan hallituksen jäsenet valitaan syksyllä mahdollisimman pian koulun alettua. Ehdokkaat ilmoittavat kultakin luokalta halukkuutensa tulla oppilaskunnan hallitukseen. Tehtäväänsä valittu ohjaava opettaja toimii kokouksen koollekutsujana.

Lukio

Vetelin lukion oppilaskuntaan kuuluvat kaikki lukion opiskelijat. Oppilaskunnan toimintaa organisoii ja järjestää hallitus, jonka jäsenet on valittu oppilaskuntavaaleilla. Oppilaskunta valitsee keskuudestaan hallituksen.

Oppilaskunnan tavoitteena on tehdä opiskelusta sujuvaa, mielekästä ja hauskaa, sekä kehittää opettajien ja opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koko lukion toimivuutta. Oppilaskunta osallistuu aktiivisesti koulun toimintojen kehittämiseen, viihtyisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunteen lisäämiseen. Lukion oppilaskunta rahoittaa toimintaansa vuosittain kerättävällä virkistysrahalla ja tapauskohtaisesti muilla tempauksilla. Vuodenkiertoon kuuluvaa yhteistoimintaa ovat mm. kahvikeitaan toiminnan ylläpito, liikennevalopäivä, liikuntapäivä, joulujuhlajärjestelyt ja muut tapahtumat sekä oppilaskyselyt tarpeista ja mielipiteistä. Oppilaskunnalla on suuri vaikutus koko lukion kehittämiseen sekä osana maakuntatason päätöksentekoa että paikallista toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

2.3.2 Tukioppilastoiminta perusopetuksessa

Tukioppilaat ovat 8. - 9. -luokkalaisia oppilaita, jotka koulutetaan toimimaan nuorempien oppilaiden kanssa ja heidän tukena. Tukioppilastoiminnan tavoitteena on edistää hyviä toverisuhteita, kouluviihtyvyyttä, yhteisvastuuta sekä turvallista ja kannustavaa ilmapiiriä koulussa.

Tukioppilaana toimimisen ydinajatus on se, että toiminta parhaimmillaan on jokaisessa päivässä olevaa välittämistä. Tukioppilaat toimivat vertaistukena muille nuorille.

Peruskoulun 5.- ja 6.-luokkalaiset harjoittelevat tukioppilastoimintaa olemalla mukana nivelvaiheissa kyläkouluilta Keskuskouluun siirryttäessä.

2.3.3 Tutor-toiminta Vetelin lukiossa

Tutorit ovat toisen tai kolmannen vuoden opiskelijoita, jotka vapaaehtoisesti tukevat ja auttavat ensimmäisen vuoden lukio-opiskelijoita kaikenlaisissa eteen tulevilla asioilla. He tutustuttavat uudet opiskelijat lukioon, sen tapoihin, kouluyhteisöön ja uusiin kavereihin. Tutorit toimivat myös linkkinä opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Tutor voi ohjata tutoroitavan eteenpäin ryhmänohjaajalle, terveydenhoitajalle, opinto-ohjaajalle tai kuraattorille. Tutorit toimivat myös apuna koulun markkinointi- ja esittelytilaisuuksissa kertomassa nuorten kielellä opiskeluun liittyvistä asioista ja koulusta.

Tutorit valitaan hakemusten perusteella ensimmäisen vuoden opiskelijoista, jotka koulutuksen saatuaan toimivat toisen opiskeluvuotensa aikana tutoreina uusille opiskelijoille.

2.4 Poissaolot

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjän tulee seurata oppilaan poissaoloja ja ilmoitettava luvattomista poissaoloista huoltajalle. Huoltajan velvollisuus on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Kouluilla on käytössä Wilma-käyttöliittymä poissaolojen seurantaan varten.

Koulun opettajalla on ilmoitusvelvollisuus, mikäli hänen ryhmässään oppilaalla ilmenee toistuvia poissaoloja. Alakoulun luokanopettaja ja yläkoulun luokanohjaaja ilmoittavat poissaoloista rehtorille ja kuraattorille. Aineenopettaja ilmoittaa puolestaan oppilaan yli 10 tunnin poissaolosta luokanohjaajalle. Lukiossa opettaja ilmoittaa poissaoloista ryhmänohjaajalle ja kuraattorille.

2.4.1 Perusopetus

Sairauspoissaolo: Oppilaan sairastuessa huoltaja on velvollinen ilmoittamaan oppilaan poissaolosta joko luokanohjaajalle, koulusihteerille tai rehtorille, joka merkitsee poissaolon Wilmaan. Oppilas huolehtii sairauden aikana itse koulutehtävistään.

Sairauspoissaolon jälkeen oppilas selvittää yhdessä opettajan kanssa, onko hän jäänyt jälkeen opinnoissaan. Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta sitä tarvitessaan. Myös sairauspoissaolon aikana mahdollisesti ollut koe järjestetään hänelle erikseen.

Muut poissaolot: Mikäli oppilas joutuu olemaan poissa koulusta muusta syystä (esim. matka), poissaoloon on pyydettävä lupa etukäteen. Kolmen päivän poissaolon luvan myöntää luokanopettaja / luokanohjaaja. Yli kolmen päivän poissaoloon lupa on anottava kirjallisena rehtorilta ja kahta viikkoa pidempiin poissaoloihin lupa on anottava sivistyslautakunnalta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että oppilas selvittää etukäteen poissaolon aikana tehtävät kotitehtävät opettajilta. Tehtävät tulee olla suoritettuna, kun oppilas palaa kouluun. Koulu ei ole velvollinen antamaan tukiopetusta tai tekemään erityisjärjestelyjä oppilaan ylimääräisen loman johdosta. Huoltajan vastuulla on, että oppilas ei jää loman takia jälkeen opiskelussa.

Luvaton poissaolo: Mikäli huoltaja ei ole ilmoittanut oppilaan sairauspoissaolosta tai lupaa poissaoloon ei ole etukäteen pyydetty, luokanopettaja / luokanohjaaja ottaa yhteyttä kotiin poissaolon syyn selvittämiseksi. Luokanopettaja / luokanohjaaja sopii oppilaan kanssa korvaavien tehtävien / oppituntien suorittamisesta opettajien ohjeiden mukaisesti.

2.4.2 Lukio

Sairauspoissaolo: Opiskelijan sairastuessa huoltajan/opiskelijan (18 v.) on ilmoitettava ryhmänohjaajalle poissaolosta. Poissaolot kirjataan tietojärjestelmään. Sairauspoissaolojen

paikkaamiseksi opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta. Tarvittaessa opintojen eteneminen turvataan opinto-ohjelman tarkistuksella.

Luvalliset poissaolot: järjestyssääntöjen mukaan luvallisia poissaoloja ovat autokoulun pakolliset suoritukset (kirjallinen koe, ajokoe ja liukkaankelin ajokoe). Myös koulun edustaminen ja muu tapauskohtaisesti harkittava poissaolo voidaan katsoa luvalliseksi.

Muu poissaolo: Mikäli opiskelija joutuu olemaan koulusta poissa muun syyn vuoksi (esim. matka), huoltaja / opiskelija (18 v.) on velvollinen anomaan lupaa poissaoloonsa etukäteen. Ryhmänohjaaja voi myöntää luvan korkeintaan kolmen päivän poissaoloon, rehtori sitä pidempiin poissaoloihin. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opiskelija selvittää poissaolon aikana käsiteltävät asiat ja sitoutuu suorittamaan hänelle määrätyt korvaavat tehtävät. Opiskelija on itse vastuussa opintojen etenemisestä eikä lukiolla ole velvollisuutta järjestää tukiopetusta.

Luvaton poissaolo: Luvattomista poissaoloista annetaan kirjallinen varoitus ja ne johtavat kurssin keskeytymiseen.

2.5 Kouluruokailu

Esi- ja peruskoulut järjestävät terveellisen, tarkoituksenmukaisen, ohjatun ja täysipainoisen maksuttoman kouluruokailun. Lounasruokailu, välipalat ja erityisruokavaliota noudattavien oppilaiden terveyden seuranta ovat osa koulun oppilashuoltotyötä.

Oppilas on koulussa turvallisessa oppimisympäristössä ja hänelle tarjotaan kouluruokailu osana oppilashuoltoa. Joskus esimerkiksi terveydelliset syyt edellyttävät varsinaisesta ruokalistasta poikkeavaa ruokailua. Lapsen allergian, eettisyyden tai uskonnon erityistarpeita otetaan huomioon hänen koulutyötään ja ruokailuaan suunniteltaessa kunnan tai koulun toimintaperiaatteiden mukaan. Erityisdieetti toteutetaan siinä muodossa kuin kouluun toimitettu oppilaan ruokavaliosuunnitelma, kiellettyjen ruoka-aineiden kokonaisuus tai lääkärintodistus edellyttää. Tavoitteena on, että perusruokavalio sopii sellaisenaan tai pienin muutoksin mahdollisimman monelle.

2.6 Koulukuljetukset

Oppilaiden koulukuljetusten järjestämistä koskeva suunnitelma löytyy osoitteesta

<http://www.peda.net/veraja/veteli/tukitoimet>.

2.7 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Sen lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista:

- lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

Kyseistä toimintaa säätelee sivistyslautakunnan laatima toimintasuunnitelma:
<http://www.peda.net/veraja/veteli/tukitoimet>.

2.8 Nivelvaiheyhteistyö

Nivelvaiheella tarkoitetaan tässä oppilaan siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, esiopetuksesta alakouluun, alakoulusta yläkouluun ja yläkoulusta jatko-opintoihin. Opintojen nivelkohtia voivat olla myös luokan tai koulun vaihtuminen ja siirtyminen opettajalta toiselle. Koulunkäynnin kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen nivelvaiheissa on tärkeää, jotta opettaja pystyy huomioimaan oppilaan vahvuudet ja tuen tarpeet alusta asti. Yhteiset käytännöt nivelvaiheiden huomioimisessa mahdollistavat oppilaan koulupolun ja oppimisen kokonaisvaltaisen seurannan ja auttavat yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarpeiden määrittelyssä.

Vetelin kunnassa on kehitelty koko oppilaan koulupolun kattava suunnitelma, jolla taataan riittävä tuki, ohjaus ja tiedonsiirto kaikissa nivelvaiheissa. Yhteistoiminnan periaatteena on ennaltaehkäisevä oppilashuolto, moniammatillisuus ja luottamuksellinen tiedonsiirto eri työyhteisöjen ja toimijoiden välillä.

Esikouluun tulevat lapset

- 5-vuotistarkastukset (neuvolan terveydenhoitaja)
- havainnoinnit (päivähoito / koti / erityislastentarhanopettaja)
- huhti-toukokuussa nivelvaihepalaveri ("lapsikökkö"), jossa osallisina lastenneuvolan terveydenhoitaja, puheterapeutti, erityislastentarhanopettaja, päivähoiton edustaja, kuraattori, erityisopettaja sekä esikouluopettaja. Tarkoituksena on opetuksen järjestämisen

kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen tulevista esikoululaista opettajalle sekä tehostetun ja erityisen tuen tarvitsijoiden kartoittaminen.

- kehitysvammaisten osalta kuntoutuspalaveri, jossa kehityspoliklinikan edustaja/-t mukana
- Päivähoidosta esiopetukseen –tiedonsiirtolomake
- tutustumispäivä esikouluun tuleville lapsille toukokuussa
- alkusyksystä lähtötasotehtävät ja vanhempien tapaamiset – tavoitteena lapsen vahvuuksien ja kehitettävien alueiden kartoittaminen, minkä perusteella ohjausta ja opetusta yksilöllistetään tarvittaessa.

Esikoulusta ensimmäiselle luokalle

- esikoulussa tehty havainnointi ja mahdolliset henkilökohtaiset oppimissuunnitelmat siirretään tulevalle opettajalle
- alkuvuodesta esikouluikäisille ryhmäkouluvalmiustesti, josta palaute esikoulunopettajalle ja vanhemmille → tarvittaessa lisätutkimukset ja erityisopetusta koulussa tarvittaviin taitoihin
- Vierailut tulevassa ekaluokassa ja tutustuminen uuteen luokkaan ja tulevaan opettajaan
- tiedonsiirtopalaveri ensimmäisen luokan opettajan kanssa; tapaamisessa mukana esikoulun opettaja, erityisopettaja, ensimmäisen luokan opettaja, kuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Tarkoituksena on opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen.
- Eskarista ekaluokalle -tiedonsiirtolomake

Alakoulusta Keskuskouluun viidennelle luokalle

- tiedonsiirtopalaveri, jossa mukana lähettävän koulun luokanopettaja ja erityisopettaja, Keskuskoululta tuleva luokanopettaja, erityisopettaja, kuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Tarkoituksena on opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen.
- keväällä tutustumispäivä Keskuskouluun, omaan luokkaan ja luokanopettajaan – tutoroppilaat mukana
- ryhmäytymispäivä esim. leirikeskuksesta
- tiedonsiirtolomake 5. luokalle siirtymistä varten

- henkilökohtainen keskustelu kuraattorin kanssa neljännen luokan aikana ja uudestaan viidennellä luokalla. Tavoitteena on Keskuskouluun siirtymisen mukanaan tuomista peloista ja ennakkoluuloista keskusteleminen sekä nivelvaiheeseen sopeutuminen

Kuudennelta luokalta yläkouluun

- 6.lk:n keväällä luetun ymmärtämisen ja kirjoitustaidon kartoitus sekä matematiikan keskeisten asioiden osaamisen kartoitus → tieto yläkoulun aineenopettajille
- tiedonsiirtopalaveri, jossa mukana alakoulun puolelta luokanopettaja ja erityisopettaja, yläkoulun puolelta erityisopettaja, tuleva luokanohjaaja, kuraattori ja terveydenhoitaja. Tarkoituksena on opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen.
- henkilökohtainen keskustelu kuraattorin kanssa kuudennen luokan aikana ja uudestaan seitsemännen luokan syksyllä. Tavoitteena on yläkouluun siirtymisen mukanaan tuomista peloista ja ennakkoluuloista keskusteleminen sekä nivelvaiheeseen sopeutuminen
- tutustumispäivä yläkouluun ja luokanohjaajaan 6.lk:n keväällä

Yläkoulusta toiselle asteelle

- varmistetaan, että tieto tehostetun ja erityisen tuen tarpeesta välittyy seuraavaan oppilaitokseen
- tiedonsiirtolupa-lomake, jossa vanhemmat allekirjoittavat luvan siirtää nuoren tiedot perusopetuksesta toisen asteen oppilaitokseen
- siirtopalaveri toisen asteen oppilaitosten oppilashuoltohenkilöstön kanssa tarvittaessa
- tutustumiskäynnit eri toisen asteen oppilaitoksiin
- vanhempainillat
- henkilökohtaiset keskustelut luokanohjaajan, huoltajan, opon, erityisopettajan ja kuraattorin kanssa – aiheena opintojen tilanne, yhteishakuun liittyvät asiat, jatko-opintosuunnitelmat ja mahdollisten haittojen ja esteiden kartoittaminen
- erityistä tukea ja ohjausta jatko-opinnoissaan tarvitsevia, ammatilliseen koulutukseen suuntautuvia oppilaita ohjataan osallistumaan ammattiopisto Luovin koulutuskokeiluun. Koulutuskokeilun tavoitteena on selkeyttää koulutusvalintaa sekä ohjata oppilasta hakeutumaan hänelle sopivaan ammatilliseen koulutukseen (Huom! voi siis olla muukin kuin Luovin tarjoama koulutus). Koulutuskokeilusta oppilas ja ohjaava taho saavat

kirjallisen palautteen, joka toimii työkaluna jatko-opintojen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Koulusta toiseen muuttaminen

- varmistetaan, että tieto tehostetun tuen tarpeesta välittyy uuteen kuntaan ja/tai kouluun

Opettajalta toiselle

- yhteistyöpalaveri, jossa mukana oppilaan edellinen opettaja, tuleva opettaja, erityisopettaja ja mahdollinen koulunkäynninohjaaja

2.9 Ohjaus perusopetuksessa

Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa. Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Ohjauksen toteuttamissuunnitelmassa käsitellään aihetta laajemmin. Suunnitelma löytyy osoitteesta: <http://www.peda.net/veraja/kaseopo>.

2.10 Järjestyssäännöt

Opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten koulussa on järjestyssäännöt, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä. Vetelin koulujen järjestyssäännöt löytyvät syystiedotteista ja sivulta <https://peda.net/veteli/ops-2016/ol2/I5oekl/5yvk>.

Jos oppilas ei noudata järjestyssääntöjä, koulussamme menetellään perusopetuslain mukaisesti (<https://peda.net/veteli/ops-2016/ol2/l5oekl/5kjkkk>). Kurinpitovirastoituksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä oppilaalle järjestetään tarvittaessa yksilökohtaista oppilashuollollista tukea.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi koulussa tehdään yhteistyötä kouluterveydenhuollon ja terveystiedon opetuksen välillä. Ko. aineiden hallussapidon osalta toimitaan voimassaolevan lainsäädännön mukaan.

Koulumme kurinpidossa korostetaan oppilaan omaa vastuuta käyttäytymisestään sekä yhteistyötä huoltajien kanssa. Kurinpitotoimet kirjataan Wilmaan ja tiedot käsitellään yleisellä tasolla määräjain koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä, jossa mietitään kehittämiskeinoja ratkaisujen löytymiseksi.

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatustieteiden, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä.

2.11 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakoinnin ja päihteiden vaikutuksista ja vaaroista informoidaan oppilaita luokka-asteen mukaisesti eri oppiaineissa, yläkoulussa erityisesti terveystiedossa. Asioista keskustellaan lisäksi silloin, kun ne nousevat esille esimerkiksi luokkatilanteissa. Terveystarkastuksissa keskustellaan päihteiden käytön ehkäisemisestä 5. luokasta lähtien ja yläkoulussa kouluterveydenhoitaja tekee päihdeseulan niille, jotka ovat kokeilleet päihteitä. Oppilaita ohjataan terveelliseen ja päihdeettömään elämäntapaan.

Tupakointi on koulualueella kielletty. Jos oppilas tavataan tupakoimasta, pyydetään häneltä tupakointivälineet pois ja ilmoitetaan asiasta kotiin ja poliisille.

Mikäli oppilas on koulussa päihtyneenä, otetaan yhteyttä huoltajaan ja rehtoriin – tarvittaessa kouluterveydenhoitajaan (testaus). Oppilaitos tekee alaikäisen päihteiden käytöstä ilmoituksen sosiaalitoimeen (lastensuojeluilmoitus).

2.12 Oppilaan suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä niihin puuttuminen kuuluvat kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu toistuvasti toisten oppilaiden kiusaamisen kohteeksi. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi

- tönimistä
- lyömistä
- haukkumista ja pilkkaamista
- yksin jättämistä
- ilkeitä puheita takanapäin
- eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä
- netissä tapahtuvaa kuvien levittelyä ja ikävää kommentointia.

Koulu yhteisömme puuttuu aina häiriökäyttäytymiseen. Kiusaamiseen pyritään puuttumaan niin pian kuin mahdollista. Perusopetuksessa toteutetaan **Kiva Koulu -ohjelmaa**. Yläkoulussa kiusaamistapausten selvittelyssä voidaan käyttää lisäksi **sovittelua**, jossa pyritään löytämään kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu puolueettoman sovittelijan johdolla. Kiusaamisepäilyn tullessa ilmi lukiossa asia selvitetään tarkoituksenmukaisella kokoonpanolla.

Kiva Koulu -ohjelma on suunnattu perusopetuksen vuosiluokille 1 - 9. Ohjelmassa keskitytään paitsi kiusaamisen ennaltaehkäisemiseen, myös mahdollisimman tehokkaaseen kiusaamistapauksiin puuttumiseen.

Ohjelmassa mukana olevissa kouluissa toimii vähintään kolmen henkilökuntaan kuuluvan aikuisen muodostama koulutiimi. Kun vanhempi ottaa yhteyttä kouluun kiusaamisasiassa tai oppilas kertoo opettajalle kiusaamisesta, selvitetään ensin, onko kyseessä systemaattinen kiusaaminen, satunnaisempi konflikti tai riita tai vaikkapa väärinkäsityksiin perustuvat loukkaantuminen. Mikäli kiusaamisen tunnusmerkit täyttyvät, ryhtyy koulutiimi käsittelemään asiaa.

Ensin keskustellaan kiusatun oppilaan kanssa ja tämän jälkeen jokaisen kiusaamiseen osallistuneen oppilaan kanssa yksitellen. Kiusaajien kanssa sovitaan, miten he muuttavat käyttäytymistään. Tämän jälkeen sovitaan nk. seurantakeskustelusta. Keskustelussa sekä kiusatun että kiusaajien kanssa varmistetaan, että kiusaaminen on todella loppunut.

Vanhemmille informoidaan kaikista tiimin käsiteltävänä olleista omaa lasta koskevista tapauksista. Tarvittaessa vanhemmat kutsutaan koululle selvittämään asiaa. Ensisijaisesti keskustelut käydään kuitenkin koulun aikuisten ja oppilaiden välillä. Lisätietoa Kiva Koulusta: www.kivakoulu.fi.

Koulut, jotka eivät ole mukana Kiva Koulu -ohjelmassa, hoitavat eteen tulevat kiusaamistapaukset kuulemisen ja keskustelun avulla aina tilanteen mukaan. Vanhemmat voidaan kutsua mukaan selvittämään asiaa.

Koululle on **velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta** niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

2.13 Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa, ja se on osa kouluyhteisön toimintakulttuuria.

Oppilashuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Fyysistä turvallisuutta edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä kouluyhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia siitä, että työelämään tutustumispaikka on turvallinen ja että oppilaan oppimisympäristö on työelämään tutustumisen aikana oppilaalle turvallinen. Kouluyhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksiin, tietoturvallisuuteen ja tapaturmien ennaltaehkäisyyn liittyvät tekijät. Lukuvuoden alussa kouluissa tehdään opetusryhmittäin turvallisuuskävely, jossa kartoitetaan sisä- ja ulkotilojen sekä liikennejärjestelyjen mahdollisia vaarapaikkoja, kerrotaan selvästi turvallisista toimintatavoista ja osoitetaan poistumistiet. Koulun tehtävä on hankkia ensiaputarvikkeet, huolehtia, että ne ovat ajan tasalla ja tehdä tarvittavat täydennykset. Tätä varten kouluilla määritellään vastuuhenkilöt.

Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia.

Koulun terveydellisten olojen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein yhteistyössä koulutuksen järjestäjän, työterveyshuollon, työsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja kouluterveydenhuollon kanssa.

Kouluyhteisön turvallisuutta ohjaavat työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat pelastuslain- ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla oleva **pelastussuunnitelma**.

Koululla on erillinen **turvallisuussuunnitelma** koskien tapaturmien ehkäisyä sekä turvallisuutta ja toimintaa onnettomuus- ja kriisitilanteissa. Suunnitelma löytyy osoitteesta:

<http://www.peda.net/veraja/veteli/tukitoimet>.

3 YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

Yksilökohtainen oppilashuolto sisältää yksittäiselle oppilaalle suunnatut

- koulu- ja oppilasterveydenhuollon palvelut
- oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut ja
- monialaiset yksilökohtaiset oppilashuollon palvelut.

Yksilökohtainen oppilashuolto edellyttää aina oppilaan tai tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumusta. Oppilaan osallisuus, toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa oppilaan iän, kehitystason ja muiden henkilökohtaisten edellytysten mukaisesti.

3.1 Monialainen asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja järjestämiseksi.

Ryhmän kokoa luokanopettaja/-ohjaaja tai kuraattori. Ryhmä voi koostua esimerkiksi seuraavista työntekijöistä: erityisopettaja, kuraattori, psykologi, kouluterveydenhoitaja ja luokanopettaja/-ohjaaja sekä yläluokilla myös opinto-ohjaaja. Tarpeen mukaan ryhmään voidaan kutsua myös asianosainen oppilas sekä hänen huoltajansa, perheneuvolan edustaja, muita opettajia, oppilaan kanssa työskentelevä koulunkäyntiavustaja, koululääkäri ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Myös rehtori voi olla jäsenenä.

Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää ryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin oppilashuoltoon liittyvään tehtävään.

Ryhmän nimeäminen edellyttää oppilaan kirjallista suostumusta (liite 2). Ellei oppilaalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumus pyydetään huoltajalta. Oppilaan/huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua esim. asiantuntija tai oppilaan läheinen. Jos oppilas/huoltaja kieltävät asian käsittelyn asiantuntijaryhmässä, kiello kirjataan suostumuslomakkeeseen jotta voidaan jälkepäin osoittaa oppilaitoksen ottaneen asian esiin ja asia siirretään tarvittaessa lastensuojelun hoidettavaksi.

Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn sekä kieltää antamasta heille itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja, jollei se ole selvästi hänen etunsa

vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Oppilashuoltoryhmässä käsiteltävät asiat ovat lainsäädännön mukaan salassa pidettäviä (PoL 40§).

3.2 Oppilashuoltokertomusten laatiminen

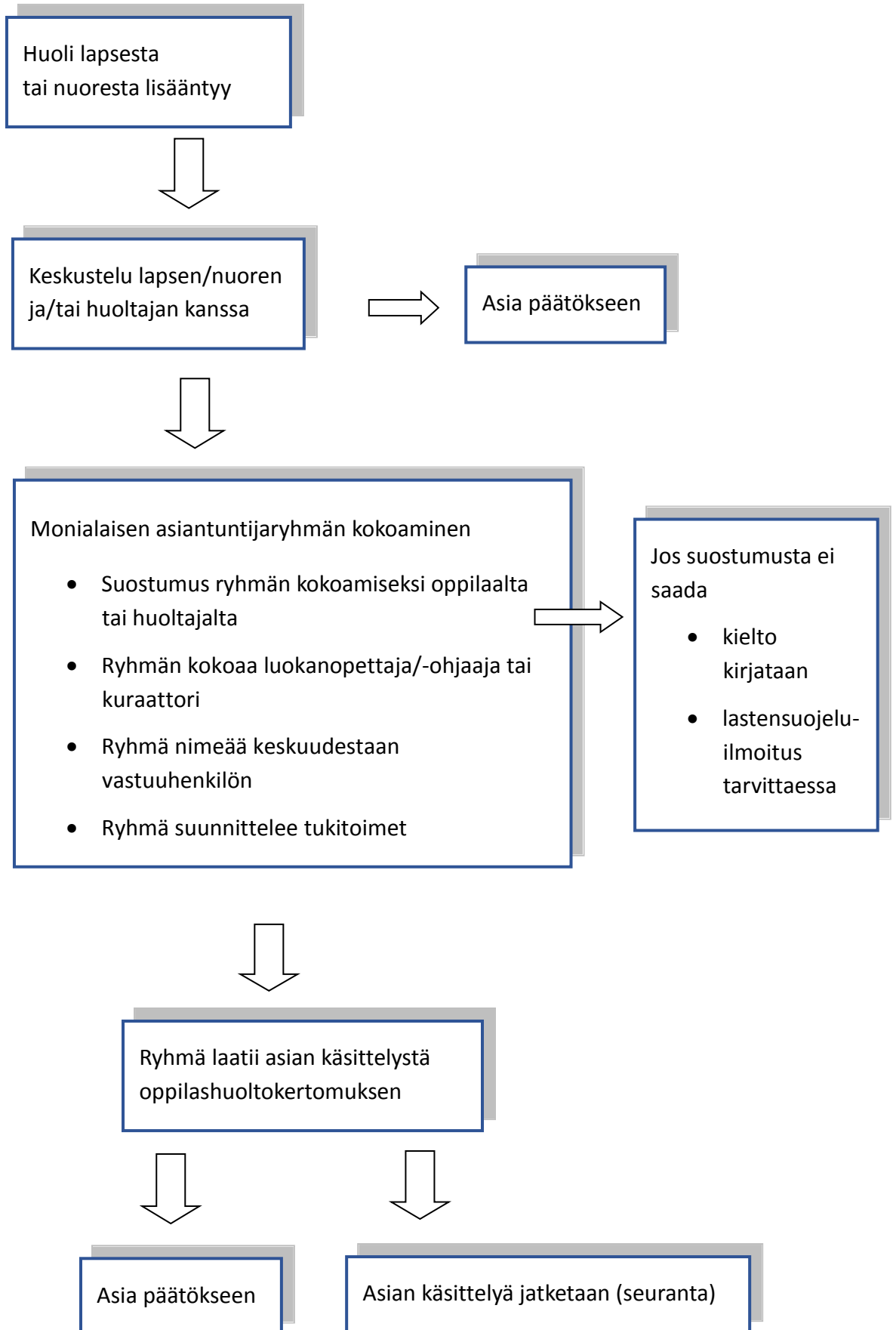
Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon ja se etenee aikajärjestyksessä.

Kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe ja vireillepanija
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuoltokertomukset laaditaan ja tallennetaan Efficatietojärjestelmään oppilashuoltokansioon.

KUVIO 1. Oppilashuollon prosessi silloin, kun ennalta ehkäisevät ja yleisen tuen tukitoimet eivät riitä.

3.3 Oppilashuoltorekisterin salassapito- ja kirjaamiskäytänteet

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuoltotehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa sivulliselle, ellei siihen ole kirjallista lupaa asianomaiselta oppilaalta tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, hänen huoltajaltaan. Tiedon luovuttamiseen oikeuttavat myös eräät lait (Julkisuuslaki 24 § ja Perusopetuslaki 40 §). Kouluterveydenhuollon henkilöstö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti kuraattori kirjaa asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

3.4 Tiedonsaanti

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on **salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen** sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat **välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi**. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan **opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot** (PoL 40§). Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Huoltajan kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta (PoL 40§). Opetuksen järjestäjällä on **salassapitosäännösten estämättä** oikeus saada oppilaan opetuksen järjestämiseksi **välttämättömät tiedot** sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoilta (PoL 41§).

4 OPPILASHUOLLON TOIMIJAT JA YHTEISTYÖTAHOT

Oppilasta tukeva yhteisöllinen koulu arvostaa oppilaiden, opettajien, muiden kouluyhteisön jäsenten ja asiantuntijoiden sekä perheiden merkitystä toiminnassaan. Koulu tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden lasten kasvua ja kehitystä tukevien toimijoiden kanssa. Oppilashuollon toimijat tekevät tarvittaessa yhteistyötä myös kunnan nuorisotoimen sekä järjestöjen ja yksityisten palveluntarjoajien kanssa.

Oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan koulupolun kaikissa vaiheissa. Tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä oppilashuollolliset tukitoimet ja yhteistyötahot kirjataan tuen asiakirjoihin.

Ks. liite 3. Oppilaan koulupolku

4.1 Luokanopettaja / luokanohjaaja

Luokanopettaja/luokanohjaaja on lapsen lähin aikuinen koulussa. Hän pyrkii luomaan myönteisen työskentelyilmapiirin luokkaansa ja lisäämään oppilaiden osallisuutta sekä liittyy luokkansa kiinteästi kouluyhteisöön sen tavoitteiden suuntaisesti. Hän pitää säännöllisesti yhteyttä koteihin pitäen kodin ajan tasalla kouluasioista (opintojen sujuminen, tiedotteet, vanhempainillat). Luokanopettaja/-ohjaaja osallistuu yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön ja huolehtii luokkansa hyvinvoinnista ja vastaa poissaolojen seurannasta. Hän vastaa oppilashuollollisista asioista ottaen huolen puheeksi oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa heti huolen tullessa esiin ja osallistuu tarvittaessa monialaiseen asiantuntijaryhmään. Lisäksi luokanopettaja/-ohjaaja reagoi myös muun kouluyhteisön turvallisuuteen liittyviin epäkohtiin (esim. koulukiusaamiseen).

4.2 Ryhmänohjaaja lukiossa

Ryhmänohjaaja on lukiossa oman ryhmänsä lähiohjaaja, joka huolehtii ryhmänsä hyvinvoinnista ja edistää hyvän ryhmähengen muodostumista ja ylläpitämistä. Hän seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja ohjaa lukio-opintojen suunnittelussa ja kurssivalinnoissa. Ryhmänohjaaja keskustelee opiskeluun liittyvistä asioista jokaisen ryhmänsä opiskelijan kanssa henkilökohtaisesti vähintään kerran lukuvuoden aikana.

Ryhmänohjaaja seuraa ryhmänsä opiskelijoiden koulunkäynnin säännöllisyyttä ja valvoo poissaolojen selvittämistä. Hän ottaa tarvittaessa huolen puheeksi ja pitää yhteyttä aineenopettajiin, opinto-ohjaajaan ja rehtoriin ryhmänsä opiskelijoita koskevissa asioissa. Ryhmänohjaaja osallistuu ryhmänsä vanhempainiltojen järjestelyyn ja on yhteydessä koteihin alle

18-vuotiaan opiskelijan asioissa. Ryhmänohjaaja osallistuu yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön ja tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn.

4.3 Aineenopettaja

Jokainen opettaja kasvattaa, opettaa ja tukee oppilaan kehitystä sekä osallistuu yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön. Hän ohjaa oppiaineensa opiskelua ja opiskelutaitojen kehittymistä sekä selvittää tavoitteet, sisällöt sekä arviointikriteerit. Aineenopettaja seuraa oppilaan oppimista ja ottaa mahdolliset oppimisvaikeudet huomioon opetus- ja koejärjestelyissä sekä arvioinnissa. Hän ottaa heräävän huolen puheeksi oppilaan ja/tai huoltajien kanssa ja vie tarvittaessa asian eteenpäin luokanopettajalla/-ohjaajalle tai oppilashuollon asiantuntijoille.

4.4 Erityisopettaja

Erityisopettaja tukee oppilaan opiskelua ja koulunkäyntiä kun oppilaalla on oppimisvaikeuksia, keskittymisvaikeuksia tai muita koulunkäyntiin liittyviä ongelmia. Hän myös pyrkii ennaltaehkäisemään oppilaan opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä.

Erityisopettaja toimii yhteistyössä muiden opettajien, koulunkäynninohjaajien, oppilaiden vanhempien sekä oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa. Hän on mukana nivelvaiheyhteistyössä erityisesti koulun alkaessa, seitsemännelle luokalle ja jatko-opintoihin siirryttäessä. Erityisopettaja osallistuu oppilashuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen.

4.5 Opinto-ohjaaja

Perusopetuksessa opinto-ohjaajan työskentely keskittyy luokkiin 7-9. Opinto-ohjaaja ohjaa oppilasta yläkoulun aikana yhteistyössä muiden opettajien ja vanhempien kanssa (esim. oppimaan oppimisen ohjaus, oman oppimistyylin löytäminen, valinnaisaineiden valinta jne.). Oppilaanohjaaja pitää oppilaanohjauksen luokkatunnit sekä antaa henkilökohtaista ohjausta. Oppilaanohjaaja vastaa työelämään tutustumisen (TET) organisoinnista sekä jatko-opintoihin hakemisen ohjauksesta ja yhteishaun toteuttamisesta.

Lukiossa opinto-ohjaajalla on päävastuu ohjauksen kokonaissuunnittelusta. Lukio-opintojen ohjauksesta vastaavat ryhmänohjaajat, rehtori ja opinto-ohjaaja yhdessä. Opinto-ohjaaja pitää opinto-ohjauksen kurssit sekä vastaa uravalintaan ja jatko-opintoihin hakeutumisen ohjauksesta. Hän antaa myös henkilökohtaista ohjausta tarpeen mukaan ja kutsuu viimeistään toisen vuoden keväällä jokaisen opiskelijan vuorollaan jatko-opintosuunnitelmiin liittyvään henkilökohtaiseen

ohjauskeskusteluun. Opinto-ohjaaja vastaa korkeakouluvierailujen toteutuksesta sekä toimii yhdessä vastuuopettajan kanssa tutoreiden kouluttajana ja ohjaajana.

Opinto-ohjaaja on yhdyshenkilö monien eri toimijoiden kanssa. Hän toimii myös linkkinä peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa. Opinto-ohjaaja osallistuu oppilashuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen.

4.6 Rehtori

Rehtori vastaa oppilashuollon ja moniammatillisen yhteistyön suunnittelusta, koordinoinnista ja johtamisesta. Hän huolehtii oppilashuoltotyön seurannasta ja arvioinnista yhdessä koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän kanssa. Rehtori vastaa siitä, että oppilaalla on mahdollisuus saada hänelle tarkoitettut ohjaus- ja tukipalvelut. Rehtori huolehtii koko koulun, oppilaiden ja henkilökunnan hyvinvoinnista ja tukee henkilöstöä heidän työssään. Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän kautta rehtori saa tietoa kouluyhteisön hyvinvoinnin tasosta.

4.7 Koulunkäynninohjaaja

Koulunkäynninohjaaja on osa opetus- ja oppilashuollon henkilöstöä ja tukee omalta osaltaan oppilaan koulunkäynnin sujumista. Koulunkäynninohjaajan työn tavoitteena on oppilaan avustaminen ja tukeminen oppimisprosessin eri vaiheissa siten, että oppilaan omatoimisuus ja itsenäisyys korostuvat.

Koulunkäynninohjaaja ottaa huolen puheeksi opettajan kanssa ja osallistuu tarpeen mukaan oppilaspalaveriin tai monialaiseen asiantuntijaryhmään, kun käsitellään sen oppilaan asioita, jonka kanssa hän työskentelee.

4.8 Kuraattori

Kuraattori työskentelee koulussa moniammatillisen työyhteisön jäsenenä edistään omalta osaltaan oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvointia. Hän kuuluu koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään ja tarvittaessa monialaiseen oppilaskohtaiseen asiantuntijaryhmään.

Kuraattori tukee, neuvoo ja tarvittaessa ohjaa eteenpäin oppilaita ja heidän perheitään oppilaiden koulunkäyntiä tai kasvua ja kehitystä haittaavissa psykososiaalisissa ongelmissa. Psykososiaaliset ongelmat voivat liittyä oppilaan ihmissuhteisiin, elämäntilanteeseen tai koulunkäyntiin.

Kuraattorin työ voi kohdistua joko yksittäiseen oppilaaseen perheineen, oppilasryhmään tai kokonaiseen luokkaan.

Oppilaalle/opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa keskustelu järjestetään samana tai seuraavana työpäivänä. Keskustelu voidaan järjestää myös huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perustella. Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. (OHL 15§)

Oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä on viipymättä otettava yhteyttä kuraattoriin/psykologiin, jos hän arvioi, että oppilas tarvitsee psykologi- tai kuraattoripalveluja opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi. Yhteydenotto tehdään yhdessä oppilaan kanssa. Jos tämä ei ole mahdollista, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella siihen liittyvistä syistä. Myös muu henkilö, joka ammatillisessa tehtävässään on saanut tietää oppilaan tuen tarpeesta, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin. Huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta. (OHL 16§)

4.9 Kouluterveydenhoitaja

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen. Työtä tehdään luottamuksellisesti yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, opettajien ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Terveydenhoitaja osallistuu oppilashuollon toimintaan. Terveydenhoitaja tekee yhteistyötä opettajien kanssa ja osallistuu tarvittaessa asiantuntijana oppitunneille (terveyskasvatus). Terveydenhoitaja osallistuu kolmen vuoden välein oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden arvioimiseen yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa. Terveydenhoitaja tapaa oppilaat luokkakohtaisissa terveystarkastuksissa vuosittain sekä tarvittaessa useammin.

Terveydenhoitaja tapaa myös huoltajia laajojen terveystarkastusten yhteydessä. Laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokilla, joihin kuuluu terveydenhoitajan tarkastuksen lisäksi lääkärin tarkastus. Kouluterveydenhuollon laajassa terveystarkastuksessa tarkastellaan myös oppilaan ja perheen hyvinvoinnin lisäksi kouluhyvinvointia ja oppimiseen liittyviä asioita. Tätä kartoitetaan erillisellä lomakkeella ”Oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa”, jonka oppilas, vanhempi ja luokanvalvoja täyttävät ja antavat oman näkemyksensä oppilaan tilanteesta koulussa oppilaan/huoltajan kirjallisella suostumuksella.

Kouluterveydenhuollosta ohjataan tarvittaessa jatkotutkimuksiin esimerkiksi fysioterapiaan, laboratorioon, röntgeniin, toiminta-, puhe- tai ravitsemusterapiaan tai erikoissairaanhoidon jatkoselvittelyihin sekä myös kuraattorille /psykologille. Myös huoltajat voivat ottaa yhteyttä ja varata ajan oppilaalle tai kysyä neuvoa oppilaan terveyttä ja hyvinvointia koskevista asioista.

Oppilas/opiskelija voi tulla terveydenhoitajan vastaanotolle myös muulloin kuin luokkakohtaisen tarkastuksen yhteydessä. Terveydenhoitajan aikataulut on ilmoitettu koulun viikkotiedotteessa, josta myös sivukoulujen käyntipäivät löytyvät. Terveydenhoitajan pitää koululla sairastuvastuuta, huolehtii ensiavusta sekä tarvittaessa jatkohoidon ohjaamisesta. Oppilaiden perussairaudet voivat joskus vaatia tilapäistä lääkitystä koulussaoloaikana esim. allergiat, epilepsia, diabetes, migreeni, astma, jolloin lääkityksestä vastaa kouluterveydenhoitaja, jollei asiasta ole muulla tavalla sovittu vanhempien kanssa. Lääkehoidon käytännön toteuttaminen perustuu oppilaan yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan, joka tehdään yhdessä vanhempien ja asiantuntijoiden kanssa. Kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset ja tarvittaessa matkailijan rokotuksia annetaan myös terveydenhoitajan toimesta. Erityisruokavalion toteuttamiseksi koulussa vaaditaan lääkärin tai terveydenhoitajan todistus. Erityisruokavaliota tarkistetaan terveystarkastusten yhteydessä.

Opiskelijaterveydenhuolto (lukio)

Terveydenhoitaja tekee terveystarkastukset lukiolaisille 1. opiskeluvuonna ja tarvittaessa useammin sekä tarvittaessa muina lukuvuosina. 2. opiskeluvuonna tulee lääkärintarkastus. Opiskelija voi varata lisäksi tarvitsemansa ajan terveydenhoitajan vastaanotolle myös muina aikoina sekä käydä sairastuvastuulla terveydenhoitajan luona koulupäivän aikana. Terveydenhoitaja käy yhdessä opiskelijan kanssa läpi opiskelijan elämäntilannetta, elämäntapoja ja sosiaalisia verkostoja. Hän antaa ohjausta ja neuvontaa elämäntapoihin liittyviin riskeihin näiden vähentämiseksi sekä tukee ja vahvistaa opiskelijan voimavaroja. Terveydenhoitaja ohjaa opiskelijaa palveluiden piiriin, jos löytyy toimintakykyä uhkaavia tai sitä haittaavia ongelmia. Hän arvioi opiskelijan terveydentilaa opinnoista selviytymisen kannalta. Hän suunnittelee kroonisten sairauksien seurantaan, hoitoa ja kuntoutusta opiskelun ajaksi ja antaa seksuaaliterveysneuvontaa. Tarvittaessa terveydenhoitaja ohjaa opiskelijan kuraattorille, psykologille, lääkärille ja suun terveydenhuoltoon sekä tiedottaa opiskelijaterveydenhuollon palveluista.

4.10 Koululääkäri

Koululääkäri käy Keskuskoululla noin kerran kuussa. Lääkärille voi saada ajan vanhempien toivomuksesta tai jos kouluterveydenhoitajan tarkastuksessa ilmenee tarvetta lääkärillä käyntiin.

Tehtäviä ovat:

- lääketieteellisen vastuun kantaminen kouluterveydenhuollossa

- osallistuminen kouluyksikön terveydenhuollon suunnittelu-, arviointi- ja kehitystyöhön
- laaja-alaiset terveystarkastukset 1lk:lla, 5 lk:lla, 8-9 lk:lla oppilaan täytettyä 15 vuotta (nuorison terveystodistus), lukiossa 2. vuonna (pojilla armeijantarkastus) sekä tarvittaessa muulloin, jolloin lääkäriaikaa voi kysellä terveydenhoitajalta.
- lääketieteellisestä hoidosta, kuntoutuksesta ja jatkotutkimuksista päättäminen
- lääkärintodistusten ja -lausuntojen kirjoittaminen
- asiantuntijaluentojen pitäminen
- tarvittaessa asiantuntijana toimiminen koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä ja monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

4.11 Hammashoito

Suun terveystarkastukset tehdään vuosittain hammaslääkärillä tai suuhygienistillä 0-9 lk:lla sekä vähintään kerran lukioaikana. Lukiossa opiskelija varaa itse ajan. Hammashoito on ilmainen alle 18-vuotialle, joten aika kannattaa varata hyvissä ajoin.

4.12 Fysioterapia

Fysioterapeutti käy koululla syksyisin ja keväisin. Kouluterveydenhoitaja ohjaa fysioterapeutille, jos terveydenhoitajan tarkastuksessa on huomattu ryhtivirheitä, jalkaongelmia tai muita karkeamotorisia ongelmia. Fysioterapeutti tekee kaikille neljäsluokkalaisille ryhtitarkastuksen. Hän antaa yksilölliset voimisteluohjeet ja ohjaa tarvittaessa oppilaan/opiskelijan jatkohoitoon.

4.13 Toimintaterapia

Lasten ja nuorten toimintaterapia on lääkinnällistä kuntoutusta ja se tapahtuu aina lääkärin läheteellä. Toimintaterapia on kuntoutusmuoto, jonka avulla tuetaan lapsen/nuoren fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja toimintakykyä. Arvioinnin ja/tai mahdollisen kuntoutussuunnitelman perusteella valitaan yksilöllisesti menetelmät ja toiminnot sekä tavoitteet, myös mahdolliset apuvälineet. Tavoitteena on lapsen/nuoren toimintakyvyn edistäminen tai ennalleen palauttaminen, vahvistaminen ja/tai ylläpitäminen sekä kehitystä tukevien valmiuksien ja taitojen oppiminen. Yhteistyö perheen ja koulun henkilökunnan kanssa on osa terapiaa.

Menetelminä ja harjoitusalueina voivat olla mm. kynän ja saksien käyttö, rusetti, pallo, kello, kalenteri, raha sekä iänmukaiset päivittäiset toiminnot ja liikuntamuodot.

4.14 Perheneuvola

Perhe- ja sosiaalikeskus Pajalan perheneuvola tarjoaa tukea perheille lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen, vanhemmuuteen ja kasvatukseen sekä perheen ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa. Tavoitteena on perheen tai perheenjäsenen omien voimavarojen vahvistuminen. Perheneuvolan asiakkaina ovat lähinnä peruskouluikäiset lapset ja heidän perheensä. Palvelut ovat luottamuksellisia ja asiakkaalle maksuttomia.

Perheneuvolaan voi ottaa yhteyttä

- kun lapsen kehityksessä tai kasvatuksessa jokin huolestuttaa
- kun lapsen tai nuoren koulunkäynnissä on pulmia
- kun lapsen tai nuoren mieltä vaivaa jokin: lapsi on esim. pelokas ja arka tai käyttäytyy levottomasti, mieli on maassa tai jännittäminen haittaa elämää
- kun perheen ihmissuhteet ovat jumissa tai parisuhteessa ei löydy yhteistä säveltä
- kun perhettä uhkaa hajoaminen
- kun ero on jo todellisuutta ja edessä on lasten huoltoon ja tapaamiseen liittyvien asioiden sopiminen
- jos haluaa keskustella jostakin muusta mieltä askarruttavasta asiasta.

Perheneuvolan työntekijöitä ovat psykologi, sosiaalityöntekijä ja konsultoiva lastenpsykiatri. **Psykologi** edustaa psykologista asiantuntemusta kouluyhteisössä. Työn tavoitteena on edistää lasten ja nuorten psyykkistä hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, vuorovaikutusta sekä oppimista. Psykologi tekee koulunkäyntiin ja hyvinvointiin liittyvät psykologiset tutkimukset ja arviot.

Perhe- ja sosiaalikeskus Pajalan **psykososiaalisen yksikön** työntekijöitä ovat lisäksi puheterapeutti, psykiatrinen sairaanhoitaja, psykologi ja päihdetyöntekijä. **Puheterapeutti** antaa puheterapiaa sitä tarvitseville lapsille. Hän ohjaa ja konsultoi tarvittaessa koulun erityisopettajaa ja toimii tämän kanssa yhteistyössä, mikäli heillä on yhteisiä puheoppilaita. **Psykologin** asiakkaina ovat nuoret ja opiskelijat sekä aikuiset. **Päihdetyöntekijä** on mukana ehkäisevässä päihdetyössä ja tapaa tarvittaessa oppilaita päihteiden käyttöön liittyvissä asioissa.

Lisäksi perhe- ja sosiaalikeskus Pajalan työntekijöitä on mm. aikuissosiaalityön ja vammaispalvelun sosiaalityöntekijät ja palveluohjaajat sekä perhetyöntekijät ja lastensuojelun työntekijät. **Lastensuojelun sosiaalityöntekijä** tekee yhteistyötä kodin ja koulun kanssa perheiden ongelmatilanteissa. Hän antaa tukea yksittäiseen oppilaaseen liittyvissä kysymyksissä, mikäli kyseessä on lastensuojelullinen huoli, ja osallistuu tapauskohtaisesti monialaiseen asiantuntijaryhmään.

4.15 K-PKS:n lastenpsykiatrian poliklinikka ja osasto

Keski-Pohjanmaan keskussairaalan lastenpsykiatrian poliklinikka ja osasto vastaavat sairaanhoitopiirimme alueen alle 13-vuotiaiden lasten erikoissairaanhoidon tutkimuksista ja hoidoista, jos lapsella on käyttäytymisen ja tunne-elämän oireita, jotka aiheuttavat lapsen toimintakyvyn huonontumista ja vaikeuksia arkielämässä ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tutkimusten tarpeen arviointi tapahtuu perusterveydenhuollossa tai perheneuvolassa.

Osastohoitoa suositellaan, kun lapsen psyykkisen kehityksen ja kasvun esteiksi nousseet ongelmat vaativat intensiivistä hoitoa. Sellaisia ovat mm. vaikea emotionaalinen, käytöshäiriöinen tai psykoottinen oireilu, itsetuhoisuus ja vuorovaikutuksesta vetäytyminen. Osastojaksolla työskentely suunnataan perheeseen, verkostoon ja lapsen paluuseen omaan elinympäristöön.

4.16 K-PKS:n nuorisopoliklinikka ja -osasto

Nuorisopoliklinikka on avohoidon yksikkö, joka tarjoaa nuorisopsykiatrian erikoissairaanhoidon palveluita nuorille ja heidän perheilleen, kun nuoren psyykinen kehitys on vaarantunut - käyttäytymisen ja tunne-elämän oireet, jotka johtavat nuoren toimintakyvyn huononemiseen ja hankaluuksiin esim. ikäoverisuhteissa, koulussa ja/tai perheessä. Palvelu on suunnattu 13-18 – vuotiaille nuorille. Poliklinikalle tullaan lääkärin läheteellä. Yli 18-vuotiaat nuoret ohjataan psykiatrian poliklinikalle.

Nuoriso-osastolla tarjotaan kriisihoitoa, tutkimusjaksoja, pidempiä hoitajaksoja sekä intervalli- ja päiväsairaanhoitoa.

Osastohoitoa tarvitaan mm. tilanteessa, jossa nuori on vakavassa kriisissä ja avohoidon palvelut eivät ole riittäviä. Ongelmia voivat olla esim. nuoruusiän kasvuun ja kehitykseen liittyvät vaikeudet, ongelmat perheessä ja ihmissuhteissa, kouluvaikeudet ja käytöshäiriöt. Jokaiselle nuorelle laaditaan oma tutkimus- ja hoitosuunnitelma yhdessä nuoren ja hänen vanhempiansa kanssa. Nuorella on omahoitaja, jonka kanssa hän voi keskustella asioistaan. Sairaalassa on myös peruskouluikäisille oma sairaalakoulu.

4.17 Kehityspoliklinikka

Kehityspoliklinikkapalvelut ovat sosiaalilainsäädäntöön kuuluvia erityispalveluita, jotka täydentävät terveydenhuollon palveluita kehitysvammaisuuteen liittyen. Asiakkuus on vapaaehtoista ja palvelut ovat asiakkaille maksuttomia. Työ painottuu lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön. Työn tavoitteena on mahdollisimman itsenäinen ja omatoiminen kehitysvammainen aikuinen sekä hyvinvoiva ja toimintakykyinen perhe. Kehityspoliklinikan palveluja ovat:

- yksilölliset toimintatasoarviot ja perheiden palvelutarpeiden kartoitus
- kuntoutussuunnitelmien laatiminen yhdessä asiakkaan, hänen omaistensa ja muiden yhteistyötahojen kanssa
- kuntoutuksen ohjaus ja seuranta
- kehitysvammaisuuteen liittyvissä pulmatilanteissa auttaminen
- tarvittaviin palveluihin ohjaaminen
- sopeutumisvalmennuskurssien järjestäminen
- alueellinen koulutus ja tiedottaminen
- työnohjaus ja konsultaatiopalvelut

4.18 Sairaalakoulu

Sairaalaopetus on perusopetuslakiin perustuvaa toimintaa, jonka mukaisesti sairaalassa olevalle oppilaalle on aina järjestettävä opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista. Sairaalaopetuksen tavoitteena on turvata oppilaan koulunkäynti sairaalahoidon aikana sekä tukea oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä yhdessä hoidon asettamien tavoitteiden kanssa. Tavoitteena on kuntouttavan opetuksen myötä palauttaa oppilas takaisin omaan ryhmäänsä tai löytää oppilaalle ryhmä, jossa hän voi edetä omien kykyjensä mukaisesti.

Oppilaan aloittaessa opiskelun sairaalakoulussa ja palatessa takaisin omaan kouluun tehdään tarvittavaa yhteistyötä sairaalakoulun ja koulun välillä tukitoimien järjestämiseksi.

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen kuntien oppilaita hoidetaan keskitetysti Mariankadun koulussa Kokkolassa. Lisätietoa Mariankadun koulusta löytyy osoitteesta http://www.kokkola.fi/palvelut/opetus_ ja_kasvatus/perusopetus/luokat_1_9_fi/mariankadun_koulu/fi_FI/mariankadun_koulu/

4.19 Koulupoliisi

Poliisilaitos osallistuu kasvatustyöhön tarjoamalla ennalta ehkäisevää opetusta kouluissa. Pääasiassa koulupoliisi tekee koulutus- ja valistustyötä kouluissa ja oppilaitoksissa. Keski-Pohjanmaalla jokaiselle koululle on nimetty ns. omapoliisi. Vetelin kunnan kouluille on nimetty sama poliisi.

Koulupoliisin tehtävät:

- Luoda hyvät suhteet koulujen rehtoreihin ja opettajakuntaan, jotta yhteydenotto puolin ja toisin olisi helppoa ja luontevaa.
- Selvittää yhdessä rehtorin ja opettajien kanssa ratkaisumalleja ja toimenpiteitä asioiden hoitamiseksi. Aina ei tarvitse olla rikosilmoitukseen johtava tai laajempi juttu, vaan pienemmissäkin asioissa voidaan keskustella.
- Antaa apua pitkään jatkuneen koulukiusaamistapauksen selvittelyssä, mikäli se jatkuu koulun omista toimenpiteistä huolimatta.
- Pitää laillisuuskasvatus- ja liikennekasvatustunteja.
- Osallistuu oppilashuoltoryhmän kokouksiin, jos käsiteltävänä on sellainen asia, jossa poliisin läsnäolo koetaan tarpeelliseksi.

Nuoren eli 15-18-vuotiaan henkilön asema rikosprosessissa on periaatteessa samanlainen kuin aikuisenkin. Rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15-vuotiaana. Alle 15-vuotiaakin on vastuussa itse aiheuttamastaan vahingosta.

4.20 Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille ohjattua toimintaa, tietoa ja neuvontaa mm. nuorisotiloissa, kerhoissa, leireillä ja retkillä. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa.

Nuorisotilat ovat avoinna viikoittain kaikille nuorille. Turvallisessa ja valvotussa tilassa voi tavata kavereita, pelata erilaisia pelejä, kuunnella musiikkia, katsella televisiota ja käyttää internettiä. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. Avoimen tilatyön pääkohderyhmänä on 13—18-vuotiaat nuoret.

- **Etsivän nuorisotyön** ohjaajat tarjoavat 15—29-vuotiaille nuorille vapaaehtoisuuteen perustuvaa yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta. Työskentelyn tavoitteena on tarjota tukea erityisesti niille nuorille, jotka ovat vaarassa keskeyttää opintonsa, eivät ole löytäneet jatko-opiskelupaikkaa tai työpaikkaa valmistumisen jälkeen. Yhteistyön lähtökohtana ovat

nuoren omat tavoitteet ja toiveet. Työskentely muotoutuu yksilöllisesti kunkin nuoren tilanteen mukaan. Etsivän nuorisotyön ohjaajat vierailevat nuorisotiloissa ja oppilaitoksissa. Nuoret voivat olla itse yhteydessä etsivän työn ohjaajiin tai ohjautua asiakkaiksi yhteistyötahojen kautta. Myös huoltaja, ystävät tai lähipiiri voivat olla etsivän työn ohjaajiin yhteydessä, jos huoli herää nuoren elämäntilanteesta. Yksilöohjauksen alkuvaiheessa nuoren tilanne kartoitetaan ja asetetaan tavoitteita yhdessä työskentelylle. Työskentely nuoren kanssa voi olla esimerkiksi keskustelua, neuvontaa, tukemista ja nuoren tutustuttamista eri palveluihin. Yhteistyötä Etsivän nuorisotyön kanssa tehdään tarvittaessa jo perusopetuksen aikana. Tarkoituksena on tukea nuorta opinnoissa sekä itsenäisen elämän että tulevaisuuden suunnittelussa. Yhteistyö painottuu nivelvaiheeseen toiselle asteelle siirryttäessä. Linkki Vetelin kunnan Etsivän nuorisotyön sivuille <http://vetelinkesamarkkinat.tarjoaa.fi/etsiva-nuorisotyö>

4.21 Seurakunnat

Vetelin seurakunnat ovat tiiviissä yhteistyössä koulujen kanssa:

- Kouluilla pidetään päivänavauksia ja teematilaisuuksia.
- Oppilaita informoidaan nuorten tapahtumista.
- Oppilailta on mahdollisuuksia keskustella työntekijöiden kanssa.
- Kriisitilanteissa seurakuntien työntekijät tulevat tarvittaessa koululle ja tarjoavat keskusteluapua.

5 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

5.1 Kodin ja koulun yhteistyö

Kasvatustyötä tehdään yhteistyössä kotien kanssa. Tämä edellyttää vuorovaikutusta ja yhteistyötä oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

5.1.1 Yhteistyö perusopetuksessa

Huoltajalla on ensisijainen huolto- ja kasvatust vastuu lapsesta ja nuoresta. Koulu vastaa oppilaan oppimisesta kouluyhteisössä sekä tukee kotia kasvatustehtävässä ja koulutyössä.

Perusopetuslaki velvoittaa kouluja yhteistyöhön kotien kanssa. Kodin ja koulun yhteistyöllä tarkoitetaan koulun henkilöstön ja oppilaiden huoltajien välistä vuorovaikutusta. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Yhteistyö voi liittyä mm. lapsen oppimiseen, opetuksen järjestämiseen, arviointiin, koulun toiminnan kehittämiseen ja kasvatuksen tukemiseen.

Kodin ja koulun yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi

- koulun tiedotteet
- molempiin suuntiin tapahtuva yhteydenpito Wilman kautta, pienimmillä oppilailla käytössä lisäksi reissuvihot, puhelinsoitot ensisijaisesti opettajien työaikana
- vanhempainillat ja -tapaamiset
- erilaiset teema- ja liikuntapäivät, retket, leirikoulut ja juhlat
- avointen ovien päivät

Kodin ja koulun yhteistyöryhmä

Kodin ja koulun yhteistyöryhmien kokoonpano määritellään kunnan hallintosäännössä. Jäsenet koulukohtaiseen yhteistyöryhmään valitaan vanhempainilloissa. Sivistyslautakunta vahvistaa ryhmän kokoonpanon sekä nimeää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Yhteistyöryhmän koollekutsujana ja sihteerinä toimii rehtori tai koulunjohtaja. Koulujen opettajat osallistuvat kutsuttaessa yhteistyöryhmään asiantuntijajäseninä. Yhteistyöryhmän toimikausi on kaksi

lukuvuotta. Yhteistyöryhmän toiminnasta raportoidaan vuosittain koulun toimintakertomuksessa. Tapaamisista laaditut muistiot saatetaan sivistyslautakunnalle tiedoksi.

Kodin ja koulun yhteistyöryhmän tehtävät:

- toimia tiedonvälittäjänä kodin ja koulun välillä
- kehittää kodin ja koulun välistä yhteistyötä
- tukea koulun kasvatustyötä

Jokaisen koulun yhteistyöryhmästä valitaan yksi edustaja koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään, joka suunnittelee, toteuttaa ja arvioi oppilashuoltotyötä.

Vanhempainillat

Vanhempainilta voidaan rakentaa jonkin ajankohtaisen teeman tai yhteisen tekemisen ympärille. Sen lisäksi on tärkeää, että vanhemmilla on mahdollisuus osallistua myös koulun toiminnan sekä luokan yhteisten asioiden suunnitteluun. Vanhempainillat voidaan järjestää joko koko koulun yhteisinä tapahtumina tai luokkakohtaisina tilaisuuksina. Lukuvuosittain järjestetään vähintään yksi vanhempainilta ikäluokkaa kohden, tarpeen mukaan useampiakin.

Vanhempaintapaamiset

Vanhempaintapaamisessa huoltajilla on mahdollisuus keskustella luottamuksellisesti oman lapsensa koulunkäyntiin liittyvistä asioista opettajan kanssa. Luokanopettaja tai luokanohjaaja kutsuu huoltajat tapaamiseen lukuvuosittain. Oppilaan osallistuminen vanhempaintapaamiseen on suositeltavaa, kun keskustellaan hänen koulunkäyntiinsä liittyvistä asioista. Näin edistetään oppilaan osallisuutta ja itsetunnon kasvamista. Samalla lisätään oppilaan tietoisuutta siitä, että koti ja koulu yhdessä tukevat hänen kasvamistaan ja koulunkäyntiään. Opettajan ja vanhempien harkinnan mukaan on joistakin asioista tarkoituksenmukaista keskustella vain opettajan ja huoltajien kesken.

Vinkkejä sivuilta <http://www.vanhempainilta.fi/>.

5.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö lukiossa

Yhteistyöllä huoltajien kanssa tuetaan opiskelun edellytyksiä sekä opiskelijan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Koulu järjestää vanhempainillan jokaiselle ryhmälle yhden kerran lukuvuodessa ja tarvittaessa koulusta otetaan yhteyttä kotiin. Myös vanhemmat ovat tervetulleita koululle tai voivat ottaa puhelimitse yhteyttä ryhmänohjaajaan, opettajiin, kuraattoriin, terveydenhoitajaan tai rehtoriin. Koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään, joka suunnittelee, toteuttaa ja arvioi oppilashuoltotyötä, kuuluu myös yksi vanhempien edustaja.

Perusopetuksen vanhempainillat

- Osallistutaan kuntien yhteiseen perusopetuksen 9. luokan vanhempainiltaan ennen kevään yhteishakua. Vanhempainillassa kerrotaan koulusta ja opinto-ohjelmasta.

Lukion vanhempainillat

- Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden vanhemmille järjestetään vanhempainilta lokamarraskuussa, jolloin aiheena opinto-ohjelma, koulun käytänteet ja ylioppilastutkinnon rakenne. Vanhempainiltaan osallistuvat kaikki opettajat ja tarvittaessa muita koulun ammattihenkilöitä.
- Toisen vuoden opiskelijoiden vanhemmille järjestetään vanhempainilta huhtikuussa, jolloin aiheena opiskelun ajankohtaiset asiat ja ylioppilaskirjoitusten rakenne, hajauttaminen, ilmoittautuminen, valmentautuminen kirjoituksiin ja kirjoitusten järjestelyt. Vanhempainiltakutsun mukana lähetetään viimeisin jaksotodistus tiedoksi vanhemmille ja vanhemmille varataan aikaa myös henkilökohtaiseen keskusteluun ryhmänohjaajan kanssa. Vanhempainiltaan osallistuvat ryhmänohjaajat, rehtori, opinto-ohjaaja ja eri oppiaineiden opettajat.
- Kolmannen/neljännän vuoden opiskelijoiden vanhemmille järjestetään vanhempainilta tammikuussa. Ilan aiheina ovat opiskelun ajankohtaiset asiat, jatko-opintomahdollisuudet ja niihin hakeutuminen. Vanhempainiltaan osallistuvat ryhmänohjaajat, rehtori ja opinto-ohjaaja.

5.2 Huoltajille tiedottaminen

Koulut käyttävät Wilma-käyttöjärjestelmää oppilashuoltotyön tukena. Kirjaamiskäytännöt sovitaan ala- ja yläkoululla erikseen. Wilmaa käytetään mm. poissaolojen kirjaamisiin, tiedon välittämiseen oppilashuoltohenkilöstön välillä, tuen suunnitelmien kirjaamiseen ja kodin ja koulun väliseen viestintään. Yhteydenotto kuraattoriin, psykologiin ja kouluterveydenhoitajaan tulee ensisijaisesti tehdä kasvotusten tai puhelimitse.

Koulun oppilashuoltotyöstä tiedotetaan osoitteessa <http://www.peda.net/veraja/veteli/tukitoimet>, lukuvuosiotiedotteiden avulla sekä koulun vanhempainiltojen yhteydessä. Koulun oppilashuoltohenkilökunta voi osallistua asiantuntijoina vanhempainiltoihin.

6 OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN SEURAAMINEN JA ARVIOINTI

Koulujen oppilashuoltoryhmät kehittävät ja arvioivat toimintaansa säännöllisesti. Oppilashuoltotyön arvioinnin tulee olla suunnitelmallista, monipuolista ja jatkuvaa. Oppilashuoltotyön laadun näkökulmasta on tärkeää, että työn tekemisen edellytykset ovat asianmukaiset ja toimintatavoissa voidaan aidosti ottaa huomioon oppilaan etu.

Oppilashuoltopalveluiden hyvän laadun edellytyksiä voidaan pohtia esimerkiksi seuraavien kriteerien valossa:

- oppilashuoltoryhmän toiminta ja käytänteet, ajan resurssointi
- vuorovaikutus koulun opetushenkilöstön kanssa
- palveluiden resurssointi/saatavuus
- palveluista tiedottaminen
- täydennyskoulutus ja työnohjaus.

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista.

LIITE 1. Oppilas- ja opiskeluhuollon monialaiset työryhmät

	Jäsenet	Tehtävät	Kokoukset
<p>Oppilas- ja opiskeluhuollon alueellinen ohjausryhmä</p> <p>yhteinen seutukunnan kuntien kanssa</p>	<p>sivistysjohtaja, vastaava kuraattori, Jytan edustaja, poliisin edustaja sekä terveydenhoitaja ja nuorisotyöntekijä kokouksen järjestävästä kunnasta</p>	<p>yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi</p>	<p>3 - 4 kertaa lukuvuodessa</p>
<p>Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä</p> <p>alakoulujen yhteinen ryhmä yläkoulun + lukion ryhmä</p>	<p>koulun johtaja/rehtori, apulaisjohtajat (alakoulu), erityisopettaja(t), opo (yläkoulu/lukio) kuraattori, kouluterveydenhoitaja, oppilasedustajat, huoltajien edustaja joka koululta</p>	<p>oppilaitoksen oppilas- ja opiskeluhuollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi</p> <p>kouluyhteisön terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä ongelmia ehkäisevä työ</p> <p>kouluterveyskyselyn ym. hyödyntäminen</p>	<p>2 - 3 kertaa lukuvuodessa</p> <p>koollekutsujana kuraattori</p>
<p>Asiantuntijaryhmä</p> <p>oppilaitoksittain yksittäisen oppilaan asiat</p>	<p>kootaan tapauskohtaisesti ryhmässä esim. opettaja, luokanohjaaja, ryhmänohjaaja, erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja, opo</p>	<p>yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen ja oppilashuollon tarpeen selvittäminen ja järjestäminen</p>	<p>tarvittaessa</p> <p>koollekutsujana luokanopettaja / - ohjaaja tai kuraattori</p> <p>ryhmän kokoontuminen edellyttää oppilaan/huoltajan kirjallista suostumusta</p>

LIITE 2. Kirjallinen suostumus oppilashuoltoasian käsittelemiseksi

KIRJALLINEN SUOSTUMUS OPPILASHUOLTOASIAN KÄSITTELEMISEKSI

(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19§)

Asian käsittely oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan kirjalliseen suostumukseen.

Ellei oppilaalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumus pyydetään huoltajalta.

Koulu		
Oppilaan nimi, sotu ja luokka		
Aika ja paikka	___ / ___ 20___ klo _____	
Asia	_____ _____	
Osallistujat	<p>Koulu täyttää</p> <p>Koulun esitys asiantuntijaryhmään osallistujista</p> <p>☐ huoltaja .....</p> <p>☐ muu läheinen.....</p> <p>☐ erityisopettaja .....</p> <p>☐ luokanohjaaja.....</p> <p>☐ opettaja .....</p> <p>☐ opinto-ohjaaja .....</p> <p>☐ kuraattori.....</p> <p>☐ terveydenhoitaja.....</p> <p>☐ psykologi .....</p> <p>☐ muu oppilaitoksen henkilö (esim. koulunkäynninohjaaja).....</p> <p>☐ muu _____</p>	<p>Oppilas/ huoltaja täyttää</p> <p>Suostumus</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p>
Allekirjoitus	___ / ___ 20___ _____ Oppilas / huoltaja	

Palautetaan luokanopettajalle/-ohjaajalle ___ / ___ / _____ mennessä.

LIITE 3. Oppilaan koulupolku

	KOULUPOLUN VAIHE JA AJANKOHTA	TOIMINTA	TAVOITTEET	TOIMIJAT
E S K A R I I N T U L E V A T		Esikoulun opettaja tapaa esikouluun tulevat lapset ja heidän vanhempansa	Turvallisen ja myönteisen ilmapiirin luominen esikoulun aloittaville	<u>Vastuu:</u> Esikoulun opettaja <u>Yhteistyötahot:</u> Päiväkodin henkilökunta Perhepäivähoitajat Lasten huoltajat
	Toukokuu	"Lapsikökkä" eli tiedonsiirtopalaveri	Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen tulevista esikoululaista opettajalle sekä tuen tarvitsijoiden kartoittaminen	<u>Vastuu:</u> Er.lastentarhanopettaja <u>Yhteistyötahot:</u> Esikoulunopettaja Erityisopettaja Lastenneuvolan th ja kouluth Kuraattori Psykologi Puheterapeutti Perheneuvola Päiväkoti
E S K A R I V U O S I	Alkusyksy	Oppilastieto-lomake Lähtötasotehtävät Vanhempainvartit Vanhempainillat	Lapsen vahuuksien ja kehitettävien alueiden kartoittaminen, minkä perusteella ohjausta ja opetusta yksilöllistetään tarvittaessa	<u>Vastuu:</u> Esikoulun opettaja <u>Yhteistyötahot:</u> Erityisopettaja Lasten huoltajat
	Tammikuu	Kouluvalmiustesti	Kouluvalmiuksien arviointi sekä tarvittavien tukitoimenpiteiden suunnittelu	<u>Vastuu:</u> Erityisopettaja <u>Yhteistyötahot:</u> Perheneuvola Lasten huoltajat
	Kevätluku- kaudella	Makeko-testi ja Kpt- testi uudelleen tarvittaessa	Matematiikan valmiuksien arvioiminen	<u>Vastuu:</u> Esikoulun opettaja Erityisopettaja

E S K A R I V U O S I	5-6 -vuotiaana	Terveys- tarkastus neuvolassa	Terveydentilan kartoitus	<u>Vastuu:</u> Lastenneuvolan terveydenhoitaja <u>Yhteistyötahot:</u> Lasten huoltajat
	Toukokuu	Tiedonsiirtopalaveri	Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen tulevalle opettajalle sekä tuen tarvitsijoiden kartoittaminen	<u>Vastuu:</u> esikoulunopettaja <u>Yhteistyötahot:</u> luokanopettaja erityisopettaja kuraattori kouluterveydenhoitaja
	Toukokuu	Vierailut koulussa	Tutustuminen kouluun ja tulevaan opettajaan	<u>Vastuu:</u> Esikoulun opettaja
A L A K O U L U	Lukuvuosittain	Vanhempainvartti, jossa myös lapsi mukana Terveystarkastus	Yhteistyö lapsen ohjauksessa ja opetuksessa Terveydentilan ja hyvinvoinnin kartoittaminen	<u>Vastuu:</u> Luokanopettaja <u>Yhteistyötahot:</u> Lasten huoltajat <u>Vastuu:</u> Kouluterveydenhoitaja
	1. luokalla	Laaja-alainen terveystarkastus kesällä Terveyskysely vanhemmille Oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa -kysely	Kokonaisvaltainen terveydentilan kartoitus	<u>Vastuu:</u> Kouluterveydenhoitaja Koululääkäri <u>Yhteistyötahot:</u> Lasten huoltajat Opettaja Lastenneuvolan terveydenhoitaja (tiedonsiirto)
	1. ja 2. luokilla	Armi 1 ja Armi 2 – testit Makeko-testi (haluttaessa)	Luku- ja kirjoitusvalmiuksien alkukartoitus Luetun ymmärtämisen kontrollointi Matematiikan keskeisten asioiden hallinnan kartoitus	<u>Vastuu:</u> Erityisopettaja Luokanopettaja

A L A K O U L U	4. luokilla	Yksilötapaaminen	Turvallinen siirtyminen keskuskouluun	<u>Vastuu:</u> Kuraattori
	4. luokan keväällä	Kyläkoulun oppilaille oppitunti Keskuskoulusta ja kysely oppilaille ja huoltajille Tiedonsiirtopalaveri Tutustumispäivä Keskuskouluun Ryhmytymispäivä	Turvallinen siirtyminen Keskuskouluun Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen tulevalle opettajalle sekä tuen tarvitsijoiden kartoittaminen	<u>Vastuu:</u> Rehtori <u>Yhteistyötahot:</u> luokanopettaja erityisopettaja kuraattori kouluterveydenhoitaja 5. luokan tukioppilaat
	3. - 5. luokilla	Kevätsanelu Haluttaessa Allu-testi ja Makeko-testi	Luetun ymmärtämisen ja kirjoitustaidon kartoitus Matematiikan keskeisten asioiden hallinnan kartoitus	<u>Vastuu:</u> Erityisopettaja Luokanopettaja
	5. luokalla	Laaja-alainen terveystarkastus ja terveyskysely vanhemmille sekä oppilaille Oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa -kysely	Kokonaisvaltainen terveydentilan kartoitus	<u>Vastuu:</u> Kouluterveydenhoitaja Koululääkäri <u>Yhteistyötahot:</u> Lasten huoltajat Opettaja
	6. luokalla	Allu-testi Makeko-testi kevätsanelu	Luetun ymmärtämisen ja kirjoitustaidon kartoitus Matematiikan keskeisten asioiden hallinnan kartoitus	<u>Vastuu:</u> Erityisopettaja Luokanopettaja <u>Yhteistyötahot:</u> Aineenopettajat

A L A K O U L U	6. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu kuraattorin kanssa	Yläkouluun siirtymisen mukanaan tuomista peloista ja ennakkoluuloista keskusteleminen	<u>Vastuu:</u> Kuraattori
	6. luokan keväällä	Tutustuminen yläkouluun - tutustumispäivä yläkoululla	Turvallinen siirtyminen yläkouluun Tiedon siirtäminen oppilaan vahvuuksista ja tuen tarpeista häntä opettaville ja ohjaaville	<u>Vastuu:</u> Rehtori <u>Yhteistyötahot:</u> Luokanopettajat Tulevat luokanohjaajat Erytisopettajat Oppilaanohjaaja Kuraattori
Y L Ä K O U L U	Lukuvuosittain	Terveystarkastus	Terveystilan kartoittaminen, terveellisiin elämäntapoihin ohjaaminen	<u>Vastuu:</u> Kouluterveydenhoitaja Koululääkäri <u>Yhteistyötahot:</u> Nuorten huoltajat
	7. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu luokanohjaajan ja huoltajan kanssa	Tutustuminen ja opiskelu yläkoulussa	<u>Vastuu:</u> Luokanohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Huoltajat Muut opettajat
	7. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu syksyllä kuraattorin kanssa	Nivelvaiheeseen sopeutuminen	<u>Vastuu:</u> Kuraattori
	7. luokalla	Valinnaisaineilta	8. luokan valinnaisaineiden esittely	<u>Vastuu:</u> Rehtori Opinto-ohjaaja Aineenopettajat <u>Yhteistyötaho:</u> Nuorten huoltajat
	7. luokalla	Haluttaessa: Makeko-testi	Matematiikan keskeisten asioiden hallinta	<u>Vastuu:</u> Erytisopettaja Aineenopettaja

Y L Ä K O U L U	7. luokalla	TET-päivä Keskustelu opinto-ohjaajan kanssa	Työelämätaitoihin tutustuminen Opiskelu- ja oppimistaidot	<u>Vastuu:</u> Opinto-ohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Nuorten huoltajat Aineenopettajat
	8. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu luokanohjaajan ja huoltajan kanssa	Koulutyön sujuminen ja opiskelutaidot	<u>Vastuu:</u> Luokanohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Huoltajat Muut opettajat
	8. luokalla	Valinnaisaineilta	9.luokan valinnaisaineiden esittely	<u>Vastuu:</u> Rehtori Opinto-ohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Nuorten huoltajat
	8. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu opion kanssa	Opiskelutilanteen ja tulevaisuus-suunnitelmien kartoittaminen, TET-suunnitelmat	<u>Vastuu:</u> Opinto-ohjaaja
	8. luokalla	Laaja-alainen terveystarkastus sekä 15-vuotiaalle nuorison terveystodistus Hyvinvointikysely oppilaalle ja terveystarkastus vanhemmille Oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa -kysely	Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveydentilan kartoitus Ammatinvalintaan vaikuttavien sairauksien / oireiden kartoitus Nuorison terveystodistus	<u>Vastuu:</u> Kouluterveydenhoitaja Koululääkäri <u>Yhteistyötahot:</u> Nuorten huoltajat Luokanohjaaja
	8. luokalla	TET-viikko	Työelämän pelisääntöihin tutustuminen	<u>Vastuu:</u> Opinto-ohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Työnantajat

Y L Ä K O U L U	8. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu opon kanssa (Tarpeen mukaan useampia keskusteluja)	Jatko-opintosuunnitelmat, yhteishakuun liittyvät asiat, TET-suunnitelmat	<u>Vastuu:</u> Opinto-ohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Nuorten huoltajat osallistuvat halutessaan
	9. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu luokanohjaajan ja huoltajan kanssa	Opintojen tilanne ja tavoitteet 9. luokalle	<u>Vastuu:</u> Luokanohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Huoltajat Muut opettajat
	9. luokalla	Henkilökohtainen keskustelu kuraattorin kanssa	Ammatillinen suuntautuminen Mahdollisten haittojen ja esteiden kartoittaminen	<u>Vastuu:</u> Kuraattori
	9. luokalla	Kaksi TET-viikkoa	Tutustuminen ammatteihin, jotka kiinnostavat jatko opintojen kannalta	<u>Vastuu:</u> Opinto-ohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Työnantajat
	9. luokalla	Saattaen vaihto - palaveri toiselle asteelle	Opiskelun joustava sujuminen, tietojen siirtäminen	<u>Vastuu:</u> Opinto-ohjaaja Erityisopettajat Kuraattori Kouluterveydenhoitaja <u>Yhteistyötahot:</u> Toisen asteen oppilaitokset

	KOULUPOLUN VAIHE JA AJANKOHTA	TOIMINTA	TAVOITTEET	TOIMIJAT
L U K I O	1. vuosi	Saattaen vaihto – palaveri, siirtotieto- lomakkeen hyödyntäminen	Opiskelun joustava sujuminen, tietojen siirtäminen	<u>Vastuu:</u> Rehtori, opo, ro <u>Yhteistyötahot:</u> Ed. koulun edustaja
	1. vuosi	Terveystarkastajan tarkastus, edeltävästi terveyskysely	Opiskelijan elämäntilanne, elämäntavat, sosiaalinen verkosto ja opiskelu osana hyvinvointia; ohjaus ja neuvonta, opiskelijan ohjaaminen palvelujen piiriin	<u>Vastuu:</u> Terveystarkastaja <u>Yhteistyötahot:</u> Nuoren vanhemmat/huoltajat, rehtori, opo, erityisopettaja, aineenopettajat, oppilashuoltoryhmä
	1. vuosi	Opiskelutaitojen ohjaus	Opiskelutaitojen kehittäminen, erilaisten oppimistyylien huomioiminen opiskelussa	<u>Vastuu:</u> Ryhmäohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Erityisopettaja, rehtori, aineenopettajat
	1. vuosi	NMI:n lukiseula	Mahdolliset erityisjärjestelyt opinnoissa ja yo- kokeissa	<u>Vastuu:</u> Opinto-ohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Erityisopettaja, rehtori, aineenopettajat
	1. vuosi	Yksilötestaus tarvittaessa	Mahdolliset erityisjärjestelyt opinnoissa ja yo- kokeissa	<u>Vastuu:</u> Erityisopettaja <u>Yhteistyötahot:</u> Opo, erikoislääkäri/foniatri, aineenopettajat, rehtori
	1. vuosi	Vanhempainilta	Tutustuminen Opiskelu lukiossa	<u>Vastuu:</u> Rehtori, ryhmäohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Opo, aineenopettajat, kouluterveydenhoitaja, vanhemmat

L U K I O	1. vuosi	Säännöllinen ryhmänohjaus	Henkilökohtaiset haastattelut, yhteisöllisyys, ryhmäyttäminen, tiedotus, teemat	<u>Vastuu:</u> Ryhmänohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Rehtori, opo, aineenopettajat
	2. vuosi	Terveystarkastajan ja lääkärin tarkastus, pojilla armeijan tarkastus	Opiskelijan elämäntilanne, elämäntavat, sosiaalinen verkosto ja opiskelu osana hyvinvointia; ohjaus ja neuvonta, opiskelijan ohjaaminen palvelujen piiriin	<u>Vastuu:</u> Lääkäri, terveydenhoitaja <u>Yhteistyötahot:</u> Nuoren vanhemmat/huoltajat, rehtori, opo, erityisopettaja, aineenopettajat, oppilashuoltoryhmä
	2. vuosi	Säännöllinen ryhmänohjaus	Henkilökohtaiset haastattelut, yhteisöllisyys, ryhmäyttäminen, tiedotus, teemat	<u>Vastuu:</u> Ryhmänohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Rehtori, opo, aineenopettajat
	2. vuosi	Vanhempainilta	Opintojen sujuminen yo-kirjoitukset Jatko-opintojen suunnittelu ja yo-kirjoitukset	<u>Vastuu:</u> Rehtori ryhmänohjaaja opo <u>Yhteistyötahot:</u> Rehtori, opo, aineenopettajat, vanhemmat/huoltajat
	2. vuosi	Opo:n henkilökohtainen ohjauskeskustelu	Opintojen tilanne, jatko-opiskelusuunnitelmat	<u>Vastuu:</u> Opo <u>Yhteistyötahot:</u> Rehtori, aineenopettajat, erityisopettaja

L U K I O	3. vuosi	Säännöllinen ryhmänohjaus	Henkilökohtaiset haastattelut, yhteisöllisyys, tiedotus, teemat	<u>Vastuu:</u> Ryhmänohjaaja <u>Yhteistyötahot:</u> Rehtori, opo, aineenopettajat
	3. vuosi	Kouluterveydenhoitajan vastaanotot tarvittaessa	Opiskelijan elämäntilanne ja –tavat; sosiaalinen verkosto ja opiskelu osana hyvinvointia; ohjaus ja neuvonta, opiskelijan ohjaaminen palvelujen piiriin	<u>Vastuu:</u> Terveystenhoitaja <u>Yhteistyötahot:</u> Nuoren vanhemmat, rehtori, opo, erityisopettaja, aineenopettajat
	3. vuosi	Vanhempainilta	Ajankohtaiset asiat opiskelusta Jatko-opintoihin hakeutuminen	<u>Vastuu:</u> Rehtori, ryhmänohjaaja, opo <u>Yhteistyötahot:</u> Rehtori, aineenopettajat, vanhemmat/huoltajat